

Утвърждавам:

Директор: В. Игова

ПРОГРАМА

за

**ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО ОТПАДАНЕ НА УЧЕНИЦИ
ОТ УЧИЛИЩЕ ЗА 38 ОУ „ВАСИЛ АПРИЛОВ“**

за периода **2016 /2020** година

ВЪВЕДЕНИЕ:

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици от училище е съставена в отговор на въвежданите национални политики по отношение превенцията на социалното изключване, за осигуряване на по-добро образование и грижи, предоставящи на всички деца възможности за най-добър старт в живота.

Училищната програма е ориентирана към насърчаване на по-широко социално приобщаване, като благоприятен фактор за личностното развитие и се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата.
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми.
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

РАЗДЕЛ 1 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Съставянето и въвеждането на програма за превенция на ранното отпадане от училище е продиктувано от:

- необходимост от въвеждане на система в дейностите по превенция на отпадането;
- необходимост от готовност за посрещане на нови предизвикателства, свързани с предпоставки за отпадане на

ученици (социални и икономически фактори, процеси на миграция, честа смяна на местоживеенето и др.);

- необходимост от въздействия върху цялостната училищна среда, за да бъде тя сигурна и благоприятна за развитието всеки ученик;

2. Концепцията на програмата е, че отпадането е педагогически проблем и са нужни педагогически средства за неговата превенция - актуализация на използваните педагогически методи, адаптиране на учебните програми, съобразно индивидуалните потребности, ефективна организация на учебния процес, създаване на активна и партньорска училищна общност, като основен инструмент във взаимодействието с родителите.

3. Програмата за превенция на ранното отпадане от училище се основава на:

- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Държавен образователен стандарт за приобщаващо образование.
- Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020).
- Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020“.
- Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване.

РАЗДЕЛ 2 ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

1. В национален мащаб, през последните години съществува тенденция за увеличаване броя на отсъствията на учениците от училище, което създава риск за пълно отчуждаване от образователната система и отпадане от училище. Това увеличение е неравномерно разпределено, като особено голям е броя на отсъствията при учениците от гимназиален етап, достигащ за някои училища до над 50%.

2. Причините за тази тенденция могат да се обобщят в няколко посоки:

- управленско-административни – пропуски в законодателството за контрол на учениците, административен авторитарен подход;
- икономически - ниски доходи на населението, безработни родители, спад в жизненото равнище, оскъпяване на образованието;
- социални – negliжиране на образованието, родителска незаинтересованост и липса на контрол, отрицателно въздействие на средата, лоши битови условия, проблемни семейства, разведени родители;

- педагогически – липса на създадени навици за посещение на училище и учене, трудности в усвояването на учебния материал, сложност на учебното съдържание, слабости в методиката на обучение, липса на интерес към някои предмети, умора в края на учебния ден, лоша материална база в училище
- психологически – липса на мотивация и перспектива, стеснителност, агресивност, неразбиране и конфликти със съученици и учители;
- етнокултурни – свързани с традициите, обичаите, ценностите на различните социални групи и етнически общности.

3. В 38 ОУ „В.Априлов“ проблемът с ранното напускане на училище все още не е актуален – учениците посещават редовно учебни занятия, допуснатите неизвинени отсъствия са изключения и рядко надхвърлят 5 за един ученик в една учебна година. За предходните три учебни години, няма случай на допуснати повече от 10 неизвинени отсъствия от един ученик, за една учебна година.

4. Анализът на причините за малкия брой неизвинени отсъствия, посочва като решаващи фактори:

- мотивацията за учене и подкрепата, която учениците получават както в семейството, така и в училище;
- добрият материален и социален статус на голяма част от семействата;
- бързата и адекватна намеса на учителите по отношение на трудностите при овладяване на учебния материал;
- стриктно прилагания контрол за направените отсъствия и представените оправдателни документи за тях;
- поддържане на постоянен контакт с родителите по отношение на присъствието на децата им в училище
- отличните резултати, които учениците постигат в обучението си и възможността да продължат образованието си в желани от тях училища / съответно 100% от завършилите са приети в профилирани и професионални гимназии /.
- възрастта на учениците - от 7 до 14 години, която предполага все още сравнително нисък риск от крайно опозиционно или девиантно поведение.

5. Липсата на неоправдани отсъствия от училище води и до липса на ученици в риск от повтаряне на класа, от отпадане или от преждевременно напускане на училище.

6. Резултатите показват, че в 38 ОУ „В.Априлов“ е необходимо усилията да бъдат насочени към **превенция** на отсъствията от училище, за да се запази съществуващото положително развитие по отношение на участието на учениците в учебния процес и училищния живот.

РАЗДЕЛ 3 ЦЕЛИ НА ПРЕВАНТИВНАТА ДЕЙНОСТ

1. За да посещават редовно училище, учениците имат необходимост от привлекателни стимули. На първо място това е начинът на провеждане на учебните часове, информацията и знанията, които получават в тях. Не по-маловажни са възможността за изява, сигурността и подкрепата, която получават от своите учители и родители, за да участват активно в образователния процес. Още по-съществено е формирането на приятелска среда, в която учениците да чувстват емоционален комфорт, да развиват своите умения за общуване и комуникация.

2. Основна цел на превантивната дейност по отношение риска от отпадане от училище е:

Формиране и поддържане на позитивни нагласи у учениците, техните родители и цялата училищна общност за припознаване на училището като „свое“, като място, което предоставя благоприятна среда за развитието на всеки ученик.

3. В подкрепа на постигането на основната цел се дефинират следните подцели:

- Осигуряване на адаптирани педагогическите подходи, съобразени с индивидуалните потребности на учениците;
- Осигуряване на ефективна организация на учебния процес, насочена към редовно и пълноценно участие на учениците в учебния процес.
- Осигуряване на приятелска и развиваща училищна среда за формиране на устойчив интерес към посещение на училище.

РАЗДЕЛ 4 МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ

А/ Принципи на превенция на отпадането от училище

1. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие на всеки ученик, съобразно неговите потребности и интереси и съгласно нормативната уредба на Закона за предучилищното и училищното образование и Държавните образователни стандарти.

2. Ориентиране на цялостната дейност по оказване на подкрепа към разбирането, че всеки ученик е добър в нещо и всеки ученик може да бъде „отличник“, при спазване на следните стъпки:

- Установяване на индивидуалните способности на ученика и тази област, в която той е добър.
- Оказване на целенасочена подкрепа, за да се превърне ученика в „отличник“ в тази област, като доразвие своите знания и умения.
- Насочване на ученика да развие допълнителни знания и умения и в останалите области от учебно-възпитателния процес, чрез това, в което е добър, т.е. да направи прехода от това, в което е „отличник“ към останалото, в което общността има очаквания да бъде „отличник“.
- Поставяне на високи очаквания, за да се стимулира стремежът към постижения, защото всеки човек е склонен да се стреми да постигне това, което близките, средата и др. значими фактори в живота му очакват от него.
- На всеки ученик да се дава адекватна и позитивна обратна връзка, за да придобие увереност, че „Аз мога да...“ и „Аз искам да...“ имат еднаква сила и значение за постигането на успех.
- Прилагане на принципа за „минимизиране на негативното и максимизиране на позитивното“ за трайна мотивация към включване и участие.

Б/ Мерки за превенция на безпричинните отсъствия от училище:

Превенцията на отсъствията от училище, има решаващо значение за запазване на съществуващото положително развитие в 38 ОУ „В.Априлов“, по отношение на участието на учениците в учебния процес и училищния живот и включва:

1. Поддържане на висока мотивация за учене, чрез предлагане на качествено образование:

- прилагане на иновативни и интерактивни методи на преподаване;
- разширяване и стимулиране на формите на обучение с личното участие на всеки ученик – разработване на проекти, събиране и представяне на информация и др.;
- установяване и удовлетворяване на образователните потребности на даровити деца, както и на деца със СОП;
- повишаване качеството на публичните изяви на учениците и информираността за техните лични успехи;
- стимулиране на умения за практическо приложение на знанията, чрез участия в тренинги, изпълнение на екипни задачи и др.;
- осигуряване на достъпни за учениците интернет и библиотека, в извънучебно време;
- оборудване и поддръжка на модерни и функционални класни стаи;

2. Формиране на поведенчески и социални умения у учениците, чрез участие в извънкласни дейности и усвояване на добри практики и модели:

- повишаване на капацитета на училището за предоставяне на по-разнообразни извънкласни дейности;
- активно участие в културни, спортни и други изяви в съответствие с интересите на учениците;
- стимулиране на толерантност и подкрепа към различието, като част от образователния процес;
- утвърждаване на практика на делегиране на правомощия и прилагане на форми на овластяване сред учениците;
- стимулиране на формите на ученическо самоуправление и взаимопомощ между учениците;
- възпитаване на учениците в социален интерес, разбран като диалог и участие;
- прилагане на училищен механизъм за противодействие на насилието и тормоза в училище.

3. Взаимодействие с родителите, чрез създаване на успешна и активна училищна общност:

- изграждане на партньорски взаимоотношения с родителите, на база най-добрия интерес на учениците;
- системно информиране на родителите за присъствието, успеха и представянето на техните деца в училищната среда;
- създаване на екипи за консултиране и подкрепа на учениците и техните родители, съобразно индивидуалните им потребности и възникнали проблеми в обучението;

- създаване на смесени екипи от учители, ученици и родители за осъществяване на конкретни училищни дейности
 - създаване на механизъм за вътрешна оценка на качеството на образователния процес, чрез проучване на обратна връзка от родители, учители, ученици;
 - създаване на механизъм за контрол, точното отразяване на отсъствията в училищната документация и информиране на родителите;
 - повишаване капацитета на училищното настоятелство, по отношение на превенцията на отсъствията и евентуалния риск от отпадане от училище, чрез застъпничество, набиране на средства, управление на проекти, работа в мрежи и др.;
 - разширяване на правомощията на ученическия съвет, чрез овластяване /съвещателен глас в работата на педагогическия съвет и училищното настоятелство/ , прилагане на системата „ученици обучават връстници“ и др.;
4. Взаимодействие със заинтересовани лица и институции:
- привличане на специалисти от различни области на познанието за работа с даровити деца;
 - прилагане на програма за запознаване на учениците с успели хора от сферата на науката и технологиите, с участие на родителите;
 - организиране и провеждане на тренинги чрез НПО, община и др. за мотивиране към здравословен начин на живот и безопасно поведение;
 - осигуряване на взаимодействие с външни организации, предлагащи включване в граждански инициативи и социални програми;

РАЗДЕЛ 5 МЕХАНИЗЪМ ЗА КОНТРОЛ НА РЕДОВНОТО И ТОЧНО ОТРАЗЯВАНЕ НА ОТСЪСТВИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА ДОКУМЕНТАЦИЯ.

Механизмът за контрол на редовното и точно отразяване на отсъствията на учениците е предназначен да конкретизира стъпките, които се следват при отразяване на отсъствията в училищната документация - кой, кога и как прави това, както и средствата за контрол върху това отразяване.

1. Всеки учител е длъжен да отразява точно броя на отсъстващите ученици от неговия час, в рамките на часа.

2. Контролът върху отразяването на отсъстващите ученици се осъществява чрез внезапни проверки от страна на заместник-директорите и

директора и отчитане реално присъстващите и отразените в дневника отсъствия.

3. Класните ръководители осъществяват ежедневна проверка на дневниците за вписани отсъствия на ученици.

4. При регистриране на неизвинено отсъствие от учебен час за деня, класният ръководител разговаря в същия ден с ученика за установяване на причината и уведомява родителите чрез електронния дневник.

5. При регистриране на отсъствие за целия ден, класният ръководител разговаря с ученика на следващия ден за установяване на причината и уведомява родителите чрез електронния дневник

6. При регистриране на отсъствие за два последователни дни, класният ръководител осъществява връзка по телефона с родител, за установяване на причините за отсъствието.

7. При установяване на отсъствия за повече от 3 дни и липса на контакт с родител, класният ръководител информира директора за случая и изпраща писмено съобщение до родителя.

8. Контролът върху действията на класния ръководител по т.7 се осъществява от ресорния заместник-директор, чрез ежедневно устно информиране по случая.

9. При невъзможност да установи контакт с родител повече от две седмици, включително времето за получаване на уведомителното писмо, класният ръководител, заедно с училищния психолог изготвят писмена информация до съответния отдел „Закрила на детето“, на чиято територия живее ученика.

10. В края на всяка седмица, класният ръководител проверява за съответствие между нанесените в дневника на класа и електронния дневник отсъствия.

11. Заместник-директорите изпращат ежемесечно информация до Дирекция „Социално подпомагане“ за учениците, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия в рамките на един месец.

12. Контролът по дейността на заместник-директорите се осъществява от директора веднъж месечно с проверка на изпратените писма до Дирекция „Социално подпомагане“ .

13. Резултатите от контролната дейност на директора и заместник-директорите се отчита два пъти на срок, на педагогически съвет.

14. Причините /социални, семейни, междуличностни, заболяване и др./ при наличие на голям брой отсъствия за един ученик се проучват от екип, който включва класния ръководител, училищния психолог и съответния ресорен заместник-директор.

15. Медицинските бележки удостоверяващи причина за отсъствие от училище се подписват от родител и се заверяват от медицинското лице в училище.

16. В училище не се допуска свободни часове – организира се вътрешно и външно заместване, за което контрол упражняват главните учители чрез изготвяне на графици.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За идентифициране на положителните практики за превенция на ранното отпадане от училище, по тази програма се прилагат *индикатори* - брой неизвинени отсъствия регистрирани в дневниците на класовете, брой ученици включени в дейностите и инициативите на училищно ниво, брой случаи на тормоз и насилие сред учениците, повишен капацитет на ученическото самоуправление, повишен капацитет на училищното настоятелство и др.

Настоящата програма е разработена като част от стратегията за развитие на училището и подлежи на актуализация, съобразно актуалните обстоятелства и потребности на училищната среда.

Програмата за превенция на ранното отпадане от училище е приета на заседание на педагогическия съвет – протокол №16/01.09.2016г., утвърдена със заповед на директора № 803/12.09.2016г.